

Sessió informativa Eix « Salut, gent gran i infància » del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

Dimarts, 8 de novembre de 2022

Estalvia Energia!

**Programa d'Estalvi Energètic
i Pobresa Energètica**

**Diputació de Girona
Habitatge**

1. La pobresa energètica

1.1 Què és?

No hi ha una definició consensuada, però sí algunes aproximacions:

- ✓ Es defineix com «la incapacitat de satisfer un mínim de serveis energètics i de garantir així les necessitats bàsiques, tenint en compte factors personals, geogràfics, i materials» (Llei 20/2014, de 29 de desembre).
- ✓ «Les llars en situació de pobresa energètica són aquelles que han de destinar una part massa elevada de la seva renda disponible per arribar al consum energètic socialment desitjable» (Ivàlua).
- ✓ «Dificultat o incapacitat d'accedir a uns serveis energètics bàsics a un preu just» (Ecoserveis).
- ✓ «La incapacidad de un hogar de satisfacer una cantidad mínima de servicios de energía para sus necesidades básicas» (ACA).

2. La vulnerabilitat energètica

2.1 Quines en són les causes?

1. El nivell de renda de les llars o la seva situació a l'eix inclusió-exclusió
 - a) Formació
 - b) Edat
 - c) Accés a la informació

A grans trets, es poden definir tres grups de causes:

1. El nivell de renda
2. L'estat dels habitatges
3. El cost de l'energia
 - a) Sistemes de venda agressius / enganys
 - b) Serveis d'atenció al client

2. La vulnerabilitat energètica

2.5 Quines conseqüències té?

Efectes en la salut

- ✓ Viure amb temperatures inferiors a 16 °C a la llar pot comportar **problemes respiratoris**.
- ✓ Viure en una casa per sota de 12 °C pot comportar **problemes cardiovasculars**.
- ✓ Viure per sota dels 6 °C de forma perllongada pot comportar **hipotèrmia**.

Efectes en la salut cardiovascular

- ✓ Augment de la tensió arterial: **malaltia cardiovascular** (Collins *et al.*, 1986)
- ✓ Augment de la viscositat de la sang: **trombosi** (Barnett *et al.*, 2005)

2. La vulnerabilitat energètica

2.5 Quines conseqüències té?

Efectes en la salut respiratòria

- ✓ L'aire fred afecta el sistema de protecció de les vies respiratòries: bronquitis, constipats, infeccions.
- ✓ Les llars humides propicien l'aparició de fongs i, per tant, augmenten les possibilitats de patir una malaltia respiratòria (Department of Health, 2007). Els infants tenen més ingressos per asma i brots més forts a l'hivern.
- ✓ Barnes, Butt i Tomaszewski (2008) afirmen que els infants que viuen en llars fredes i humides tenen **2 vegades més probabilitats de patir problemes respiratoris i de pit, com asma i bronquitis**.
- ✓ Somerville *et al.* (2000) sostenen que viure en llars amb sistemes adequats de calefacció i en bones condicions climàtiques **redueix un 80 % l'absentisme escolar dels infants amb asma**.

2. La vulnerabilitat energètica

2.5 Quines conseqüències té?

Efectes en la salut mental

- ✓ Les persones que viuen en llars a 21 °C tenen un 50 % menys de probabilitats de patir depressió o ansietat que aquelles que viuen en cases a 15 °C. (Green i Gilbertson, 2008).
- ✓ Els infants que viuen en llars fredes poden presentar retard en el desenvolupament cognitiu, ansietat i depressió (Shelter, 2006).
- ✓ Barnes, Butt i Tomaszewski (2008): **el 28 % dels joves que viuen en llars fredes tenen risc de patir quatre símptomes de malaltia mental o més**, en comparació del 4 % de joves que viuen en cases càlides. **El 10 % dels infants que viuen en llars fredes se senten infeliços**, en comparació del 2 % dels infants que viuen en llars càlides.

2. La vulnerabilitat energètica

2.5 Quines conseqüències té?

Altres efectes en la salut

- ✓ Rudge i Gilchrist (2005) afirmen que la **diabetis, algunes úlceres, l'osteoporosi, el mal de genoll i el trencament de maluc** estan relacionats amb l'hivern i el fred. També s'hi associa una **baixada del metabolisme** quan les condicions de fred són cròniques i una **pitjor recuperació després d'intervencions** hospitalàries (British Medical Association, 2003).
- ✓ De 49 llars amb millores tèrmiques (Gilbertson *et al.*, 2005):
 - 2/3 afirmaven que tenien un confort més gran.
 - El 20 % havien patit menys malalties durant l'hivern.
 - El 24,5 % manifestaven sentir-se més relaxats i contents.
 - El 55,1 % se sentien millor.
 - El 26,5 % estaven de més bon humor.
 - El 24,5 % manifestaven que els havien millorat els símptomes de malalties cròniques com l'artritis.

2. La vulnerabilitat energètica

2.5 Quines conseqüències té?

Efectes psicosocials

- ✓ Manca de concentració i motivació en infants (Evans, 2001)
- ✓ Cost d'oportunitat (*heating or eating*)
 - Reducció de la despesa en alimentació a l'hivern
 - Reducció de la ingestió de calories (-200 kcal a l'hivern) (Bhattacharya *et al.*, 2003)
 - Reducció de la vida social (Department of Trade and Industry, 2001)
- ✓ Disminució del rendiment escolar per manca d'espais de treball
- ✓ Augment de l'endeutament de les llars
 - Problemes de reinserció laboral reglada
- ✓ Indefensió apresa o desapoderament
- ✓ Empitjorament de l'estat de les llars
- ✓ Autocontenció (**causa o efecte?**)

Algunes dades municipals mostren que hi ha més receptors de suport alimentari que d'ajudes per als subministraments.

2. La vulnerabilitat energètica

2.5 Quines conseqüències té?

No és només el fred, també és la calor!

- ✓ Deshidratació
- ✓ Rampes a l'abdomen i a les extremitats
- ✓ Esvaïment
- ✓ Cops de calor
- ✓ Problemes de son per sorolls en obrir finestres o massa calor a la nit
- ✓ Nerviosisme i estats d'ànim alterats

3. Alertes

3.1 Alertes mèdiques

Algunes de les alertes relacionades amb la salut que ens poden indicar possibles casos de pobresa energètica.

Hivern

1. Casos de bronquitis prolongats

2. Casos de bronquitis repetits en un mateix hivern

3. Malalties respiratòries (per ex.: asma o infeccions) que s'agreugen a l'hivern

4. Peu diabètic amb úlceres que no es curen

5. Persones a qui es descompensa la tensió arterial a l'hivern (o ingressos d'urgència) o que presenten un empitjorament de malaltia cardiovascular i trombosi

6. Casos de dolors articulars que s'agreugen a l'hivern

3. Alertes

3.2 Alertes mèdiques

7. Persones (sobretot grans) que se'n van a dormir molt d'hora (perquè tenen fred) i es desperten de matinada sense poder tornar a dormir

8. Persones que presenten una manca d'higiene evident

9. Infants que tenen dificultat per augmentar de pes

10. Incidència més gran de depressió o estrès a l'hivern

Estiu

Especial atenció a persones grans i diferenciar si l'afectació s'ha produït a casa o al carrer i quina activitat es duia a terme. Les persones que prenen medicació també poden presentar complicacions per la calor.

1. Quadres de deshidratació

2. Rampes a l'abdomen i les extremitats

3. Esvaïment (síncope)

4. Cop de calor

4. Les preguntes de verificació

Un cop detectada l'alerta, com podem identificar si és un cas de vulnerabilitat energètica?

4.1 Detecció relacional

- ✓ La verificació es fa a través de la conversa informal amb la persona.
- ✓ Fem preguntes que ens ajuden a aclarir si la detecció és positiva o no.

Alguns exemples de preguntes:

- ✓ Que hi passa molt fred, a casa?
- ✓ Quan es fica al llit, el nota humit?
- ✓ Té taques d'humitat a les parets o al sostre?
- ✓ Quan es lleva al matí, hi ha gotes a dintre les finestres?
- ✓ Potser té aigua calenta per dutxar-se?
- ✓ Li costa pagar les factures?
- ✓ Li costa molt dormir a les nits d'estiu?
- ✓ Passa molta calor a casa durant tot el dia i la nit?
- ✓ No cuina perquè les factures li pugen molt?
- ✓ Si tot fos més barat, cuinaria més?

Si la resposta a aquestes preguntes és SÍ, la detecció és positiva.

4. Les preguntes de verificació

No totes les alertes necessiten pregunta de verificació.

Tipus alerta	Pregunta de verificació
Mèdiques	Sí
Domiciliàries	No
<i>Domiciliàries (manca il·luminació)</i>	Sí
<i>Manca subministraments</i>	No
<i>Maquinaria mèdica</i>	No
Altres alertes	Sí

Sempre és així?
Com és això?

Casos de dependència energètica

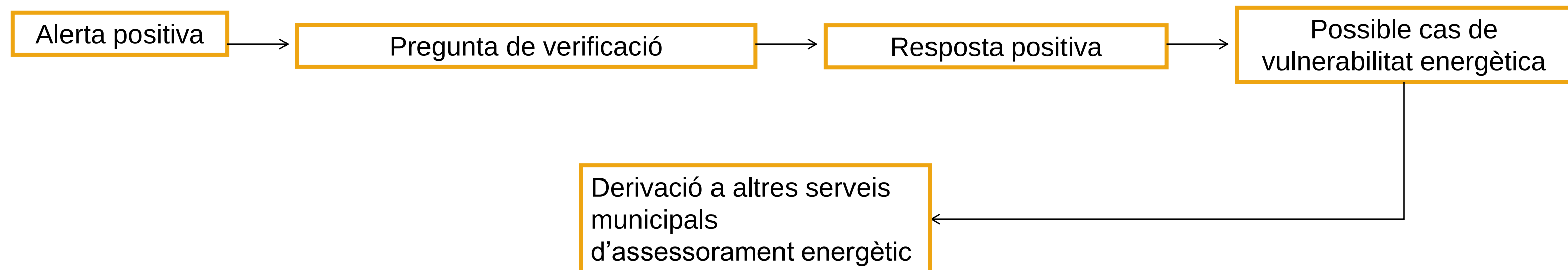
5. Detecció positiva

Malgrat que es detectin una o diverses alertes i s'obtingui una resposta positiva a les preguntes de verificació, **no és tasca de les treballadores socials ni de l'equip mèdic afirmar categòricament que hi ha un cas de pobresa energètica.**

Parlem sempre de casos potencials o possibles.

Pel que fa al **rol del personal dels CAP**, la detecció positiva implica la **derivació a la DDGI**, que és el que analitza el cas tècnicament.

La Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

Xarxa

- Funcionament
- Creació d'usuaris
- Navegació per l'entorn
- Contingut

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

▪ Funcionament

La xarxa en línia del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica té una clara finalitat de crear un espai de formació per impulsar actuacions directes per sensibilitzar la població sobre la despesa i l'eficiència energètica de les llars i actuar en casos de pobresa energètica a les llars més vulnerables.

Amb aquest objectiu, la Xarxa és una **plataforma senzilla, visual i intuïtiva** per a la realització del programa formatiu dels Eixos 3 i 5 del Pla de Serveis, respectivament, posant a disposició els recursos didàctics necessaris i la possibilitat de participar en debats o crear-los, a través de les opcions que ens dóna la plataforma:

Introducció Programa formatiu Fòrum

www.ddgi.cat/pobresa-energetica/

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

■ Creació d'usuaris

El registre d'usuaris es fa directament per l'usuari a la plataforma. A través del formulari de registre l'usuari ha d'**escollir a quin programa** vol accedir per tal de que se li doni l'accés per part de la DDGI.

El programa de **Salut, gent gran i infància** és l'**Eix 3**.

En cas de confusió, si en registrar-vos seleccioneu l'Eix 5, podeu sol·licitar un canvi de programa a

estalviaenergia@ddgi.cat

Nom d'usuari

Nom

Cognoms

Adreça electronica

Contrasenya

eix5

eix3

Escull un programa

REGISTRE

Iniciar sessió

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

- **Creació d'usuaris**

És imprescindible iniciar sessió per poder accedir al diversos espais de la plataforma (*programa formatiu i fòrum*).

Nom d'usuari o adreça electrònica

Contrasenya

☐ Mantenir-me connectat

INICIAR SESSIÓ

Registre

[Has oblidat la contrasenya?](#)

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

- Navegació per l'entorn/ Programa formatiu

El Programa formatiu està compost per 9 Temes teòrics.

Programa formatiu

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

▪ Els temes

El Programa formatiu està compost per 9 Temes teòrics. Els 3 primers Temes ajuden a conceptualitzar la pobresa energètica i el Programa de la Diputació de Girona

- El Programa i el procés de derivació
- Pobresa energètica i confinament
- Informació sobre la xarxa de salut i les formacions específiques realitzades

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

▪ Els Temes

La resta de Temes aporten informació complementària sobre l'energia i la pobresa energètica

- Hàbits a la llar
- L'Energia i el Sistema elèctric a Espanya
- Subministrament a la llar– Factura elèctrica
- Subministrament a la llar– Marc legal
- Subministrament a la llar– Factura de gas
- Subministrament a la llar– Factura d'aigua
- Recursos complementaris

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

- **Detecció i derivació de casos**

En el tema el Programa i el procés de derivació hi ha una càpsula de vídeo amb **indicadors** per detectar casos de pobresa energètica.

Si es detecta una persona vulnerable de patir pobresa energètica, el cas es pot derivar al Programa. Hi ha 3 protocols de derivació:

- Cas A: amb el fulletó del Programa, la persona es posa en contacte directament amb l'equip tècnic de la Diputació de Girona
- Cas B: Contacte amb l'equip mitjançant el formulari de la Xarxa
- Cas C: Si la unitat de convivència ja es troba dins els circuits de serveis socials o habitatge, es pot emplenar el formulari de derivació

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

- Detecció i derivació de casos

000U

Estalvia Energia!

Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

Derivació d'usuaris al Programa d'Auditories en llars vulnerables

Aquest formulari té la funció de derivar casos de persones que la pobresa energètica els afecta a la seva salut i que no estan dins dels circuits de serveis socials o d'habitatge de l'administració local de la demarcació de Girona

* Necessària

Protecció de dades de caràcter personal

Informació bàsica de protecció de dades. Responsable del tractament: Diputació de Girona. Finalitat: Derivació d'auditories en el marc del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica. Legitimació: Consentiment de la persona interessada (art. 6.1.a RGPD). Destinataris: El Risell SCCL - Empresa contractada per la Diputació de Girona per realitzar les auditories. Drets de les persones interessades: es poden exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, oposició al tractament i sol·licitud de la limitació del tractament adreçant-se a Diputació de Girona.> Podeu consultar la informació addicional i detallada sobre protecció de dades a <https://seu.ddgi.cat/web/nivell/665/s-1/politica-de-proteccio-de-dades>

1. Codi o nom Centre d'Atenció Primària *

Escriviu la vostra resposta.

2. Telèfon de contacte *

Escriviu la vostra resposta.

3. Codi de derivació (3/17XXX/XXX/23) *

000U Estalvia Energia!

Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

Consentiment de traspàs de dades al servei d'Habitatge de la Diputació de Girona

Jo, _____ amb DNI/NIE _____ declaro haver llegit i comprès tot el que implica la participació en aquest projecte i adquireixo els compromisos indicats en aquest document.

Autoritzo a que aquest document sigui traslladat al servei d'Habitatge de la Diputació de Girona per poder participar en l'Eix 1 del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica de la Diputació de Girona.

Dades Generals	
Nom	
Població	
Adreça	
Telèfon de contacte	

Les dades de caràcter personal facilitades seran destinades únicament i exclusiva per a la realització de les actuacions que s'emmarquen en aquest projecte i incloses en un fitxer propietat del servei d'Habitatge de la Diputació de Girona.

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

- **Les auditories energètiques**

En derivar una persona vulnerable de patir pobresa energètica, els equips de la Diputació de Girona s'hi posaran en contacte i realitzaran un seguit de visites al seu domicili amb els següents objectius:

- Reduir els costos de les factures de subministrament
- Millorar el confort a la llar
- Dotar a la unitat familiar de major autonomia en relació amb l'energia

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

▪ Les auditories energètiques

Quan la unitat de convivència ha entrat en el Programa, es posarà en contacte amb ells una empresa contractada per la Diputació de Girona i es programarà unes **3 visites per llar**.

En la primera visita:

- Anàlisi de l'habitatge i les instal·lacions des del punt de vista de l'eficiència energètica i la salut
- Anàlisi de les factures de subministraments (electricitat, gas i aigua) i propostes d'optimització i de les opcions de bonificacions en les factures

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

▪ Les auditories energètiques

Quan la unitat de convivència ha entrat en el Programa, es posarà en contacte amb ells una empresa contractada per la Diputació de Girona i es programarà unes **3 visites per llar**. En aquestes visites i contacte via telefònic, es farà:

- Entrega de **material de baix cost** per millorar l'eficiència energètica de l'habitatge
- Treball conjunt en els **hàbits** a la llar per millorar l'eficiència energètica i el confort
- Si s'escau, entrega d'**electrodomèstics** per millorar el confort a la llar i millorar-ne l'eficiència energètica (radiadors, deshumidificadors, neveres,...)
- Anàlisi de la conveniència d'implicar Serveis Socials en el cas

Xarxa del Programa d'Estalvi Energètic i Pobresa Energètica

- **Navegació per l'entorn/ Espai de debat**

Per facilitar l'organització dels debats, s'ha creat una categoria per a cadascun dels temes, més una categoria general d'introducció i presentació i una categoria (Miscel·lània), on s'hi poden debatre temàtiques difícils d'encaixar en la resta.

Eix 3. Salut, gent gran i infància

 Subscriu-te als temes nous

Eix 3. Salut, gent gran i infància

Missatges Temes

Introducció, benvinguda i novetats

3

3

Missatges de benvinguda i presentacions

Temes recents

Per Anna Pla

Diputació de Girona

1822-2022